

Controleprotocol HHSK

voor de accountantscontrole op de jaarrekening
(vanaf het verslagjaar 2009)

Status Definitief
Versie 1

Rotterdam, 20 oktober 2009

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1.	Algemeen	3
1.2.	Doelstelling	3
1.3.	Opdracht aan de accountant.....	3
1.4.	Wettelijk kader	3
2.	Uitgangspunten voor de controle	4
2.1.	Algemene uitgangspunten.....	4
2.2.	Overige wettelijke bepalingen	4
3.	Goedkeurings- en rapporteringstoleranties	4
4.	Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria	5
4.1.	Rechtmatigheidscriteria	5
4.2.	Begrip rechtmatigheid	5
5.	Reikwijdte accountantscontrole	6
5.1.	Wet- en regelgeving	6
5.2.	Accountantscontrole.....	6
5.3.	Actualiseren normenkader	6
6.	Rapportering accountant	6
6.1.	Pre – audit meeting	6
6.2.	Informeren rekeningcommissie.....	6
6.3.	Interim controle	7
6.4.	Verslag van bevindingen	7
6.5.	Accountantsverklaring.....	7
	Bijlage I Begrotingscriterium	8
	Bijlage II Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium	11
	Bijlage III Voorwaardencriterium	13
	Bijlage IV Normenkader Schieland en Krimpenerwaard	14

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Om te voldoen aan de regels in de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit is het noodzakelijk dat de verenigde vergadering (verder te noemen vv), ter voorbereiding en ondersteuning van de jaarlijkse accountantscontrole, het onderwerp van de controle nader regelt. Dit gebeurt op hoofdlijnen in dit controleprotocol.

Dit protocol is van toepassing op de controle van de jaarrekening met ingang van verslagjaar 2009 van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (verder te noemen HHSK).

1.2. Doelstelling

Het doel van dit controleprotocol is om aan de accountant nadere aanwijzingen te geven voor de controle van de jaarrekening over:

- de reikwijdte van de accountantscontrole;
- de voor de accountantscontrole geldende normstellingen;
- de verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij de accountantscontrole.

De vv kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen.

Object van controle is de jaarrekening van HHSK en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden (hierna te noemen college).

1.3. Opdracht aan de accountant

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de vv nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. De accountant mag verwachten dat HHSK inzichtelijk maakt welke wet- en regelgeving op de accountantscontrole van toepassing is (normenkader). Tevens moet in de opdrachtverstrekking duidelijk worden aangegeven welke wet- en regelgeving, in het kader van het financieel beheer, onderwerp is van de rechtmatigheidscontrole.

1.4. Wettelijk kader

De Waterschapswet (artikel 109, lid 2) schrijft voor dat de vv één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor:

- de controle van de in artikel 103 van de Waterschapswet bedoelde jaarrekening;
- het verstrekken van een accountantsverklaring bij deze jaarrekening;
- het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In de verordening ex artikel 109, lid 1 van de Waterschapswet zijn regels vastgelegd voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van HHSK. Deze verordening treedt in werking met ingang van het begrotingsjaar 2009, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening (en deelverantwoordingen) vanaf het begrotingsjaar 2009. Met dit controleprotocol stelt de vv nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn vanaf het controlejaar 2009. Voor de tolerantiegrenzen (goedkeuring en rapportage) worden de wettelijke minimumkaders gehanteerd.

2. Uitgangspunten voor de controle

2.1. Algemene uitgangspunten

De controle van de jaarrekening wordt uitgevoerd door de accountant, die door de vv is benoemd. De accountantscontrole is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten, alsmede de grootte en samenstelling van het vermogen;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties (in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen/besluiten van de vv van HHSK);
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 98a van de Waterschapswet (zie Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen);
- het verenigbaar zijn van het jaarverslag met de jaarrekening;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- onrechtmatigheden in de jaarrekening.

2.2. Overige wettelijke bepalingen

Voor zover van toepassing zullen bij de controle de nadere regels van het Waterschapsbesluit (hoofdstuk 5) en de richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

3. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Naast de goedkeuringstolerantie wordt de rapporteringstolerantie onderkend. De bedragen voor de rapporteringstoleranties die de accountant hanteert ten behoeve van de rapportering in het verslag van bevindingen zijn de bedragen die voortvloeien uit de goedkeuringstoleranties.

De vv kan de accountant bedragen voor de rapporteringstolerantie voorschrijven die lager zijn dan de bedragen die voortvloeien uit de goedkeuringstoleranties. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

In het hierna opgenomen schema zijn de in de vv van 25 juni 2008 vastgestelde goedkeuringstoleranties opgenomen. Deze zijn conform artikel 5.2, eerste lid, van het Waterschapsbesluit en komen overeen met het wettelijk minimum.

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring			
	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-Onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% bruto lasten)	<= 1%	> 1% < 3%	-	>= 3%
Onzekerheden in de controle (% bruto lasten)	<= 3%	> 3% < 10%	>= 10%	-

Op basis van de begroting 2009 naar kosten en opbrengstensoorten van HHSK betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 800.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 2,4 miljoen de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten.

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

4.1. Rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

het calculatiecriterium, het valuteringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium, het leveringscriterium, het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruikcriterium

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de eerste zes van deze criteria:

Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer is in de vv van 25 juni 2008 vastgesteld om alleen aandacht te besteden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

- begrotingscriterium; passen de lasten, baten en balansmutaties binnen de door de vv vastgestelde begrotingskaders (zie bijlage I);
- misbruik- en oneigenlijk gebruikcriterium; wordt geen misbruik en oneigenlijk gebruik van financiële mogelijkheden gemaakt (zie bijlage II);
- voorwaardencriterium; wordt aan de voorwaarden uit de wet- en regelgeving voldaan (zie bijlage III).

4.2. Begrip rechtmatigheid

Rechtmatigheid is een breed begrip en omvat alle wettelijke kaders en regelgeving waaraan een waterschap zich moet houden. Op grond van de wet kan rechtmatigheid worden onderscheiden in financiële en niet-financiële rechtmatigheid.

Het begrip rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole richt zich vooral op de financiële rechtmatigheid en is hiermee beperkter dan het juridische begrip rechtmatigheid.

Met financiële rechtmatigheid wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de begroting en met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.

De niet financiële rechtmatigheid heeft betrekking op handelingen en beslissingen van niet-financiële aard. Het kan echter wel zo zijn dat onrechtmatige handelingen en beslissingen van niet-financiële aard op termijn kunnen leiden tot financiële gevolgen. De accountant kan in dit kader volstaan met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen en (juridische) kwaliteitsborging, alsmede met het beoordelen van de

uitkomsten van dit systeem. Het college draagt zorg voor de opzet en goede werking van een dergelijk systeem.

5. Reikwijdte accountantscontrole

5.1. Wet- en regelgeving

De wet biedt de mogelijkheid een deel van de regelgeving niet in het rechtmatigheidsvraagstuk te betrekken. Externe wet- en regelgeving, en verordeningen van de vv, maken wettelijk gezien deel uit van de rechtmatigheidscontrole. Besluiten van het college die niet rechtstreeks voortkomen uit externe wet- en regelgeving of verordeningen van de vv, kunnen buiten de controle worden gehouden. In de vv van 25 juni 2008 is vastgesteld dat genoemde besluiten van het college niet onder de reikwijdte van de accountantscontrole vallen.

Ten aanzien van de interne regelgeving worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen.

5.2. Accountantscontrole

De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op:

- Externe wet- en regelgeving en interne regelgeving, de naleving van wettelijke en overige kaders, zoals die opgenomen zijn in het "Normenkader Schieland en Krimpenerwaard" (zie bijlage IV);
- De naleving van de volgende kaders:
 1. de begroting;
 2. de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie HHSK ex artikel 108 van de Waterschapswet;
 3. de controleverordening HHSK ex artikel 109 van de Waterschapswet.

Bovengenoemde aandachtspunten zijn van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

Uitzondering hierop vormen aanbesteding - en subsidieregels, en mandaat- en delegatiebepalingen, voor zover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant.

5.3. Actualiseren normenkader

Het normenkader volgens bijlage IV is op basis van de huidige situatie zo volledig mogelijk opgesteld. Als later blijkt dat er iets ten onrechte niet is opgenomen in het normenkader of dat er relevante nieuwe wet- of regelgeving en/of verordeningen zijn dan dient dit aan het normenkader te worden toegevoegd. Het normenkader zal dan ook periodiek worden geactualiseerd en ter vaststelling worden aangeboden aan de vv.

6. Rapportering accountant

6.1. Pre – audit meeting

Voorafgaand aan de interim-controle vindt een pre - audit meeting plaats tussen enerzijds de accountant en anderzijds de directie. Hierbij wordt ingegaan op algemene ontwikkelingen binnen de organisatie en wordt nagegaan welke de belangrijkste aandachtspunten voor de directie en de accountant voor de interim-controle zijn. Deze bespreking vindt plaats op basis van het auditplan van de accountant.

6.2. Informeren rekeningcommissie

Voorafgaand aan de controle op de jaarrekening informeert de accountant de rekeningcommissie over het controleplan. Naar aanleiding hiervan kan de commissie de accountant vragen naar onderwerpen extra aanvullend onderzoek te doen tijdens de reguliere controle.

6.3. Interim controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag (Managementletter) uitgebracht aan de directie. De directie zendt een afschrift van dit verslag en een plan van aanpak aan het college.

6.4. Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Waterschapswet wordt naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole een verslag van bevindingen uitgebracht aan de vv en in afschrift toegestuurd aan het college en de rekeningcommissie. Hieraan voorafgaand wordt het college in de gelegenheid gesteld om:

- vooraf herstelmaatregelen te treffen;
- te reageren op door de accountant geconstateerde onrechtmatigheden en onvolkomenheden;
- te reageren op de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in paragraaf 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen.

6.5. Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid, uitmondend in een oordeel over de jaarrekening. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de vv, zodat deze de door het college opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

In opdracht van	J. den Hollander
Auteurs	J. Merkus
(Eind)redactie	J. den Hollander

Bijlage I Begrotingscriterium

Algemeen

In de jaarlijkse begroting en in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard zijn de kaders voor de uitvoering van de begroting, de autorisatieniveaus en de procedure voor begrotingswijzigingen voor de begroting vastgelegd.

Het begrotingscriterium houdt in dat de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand dienen te zijn gekomen binnen de grenzen van de door de vv geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's.

De financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma en daarbinnen de juiste productgroep, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

De toerekening aan het juiste programma en daarbinnen de juiste productgroep dient vastgesteld te worden aan de hand van de kaders die zijn gesteld in de begroting.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is er in beginsel sprake van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid) aangezien mogelijk het budgetrecht van de vv in het geding is.

Volgens artikel 4.29 van het Waterschapsbesluit dient in de programmarekening een toelichting inzake de analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening te worden opgenomen.

Het begrotingscriterium is één van de drie rechtmatigheidcriteria waarop de externe controle door de accountant, in het kader van de controle op de jaarrekening, zich zal richten, zoals is besloten in de vv van 25 juni 2008.

Voor de accountantscontrole is het van belang dat de vv aangeeft welke afspraken de accountant moet hanteren bij de beoordeling van de financiële beheershandelingen. Op die manier kan de accountant zich een oordeel vormen of begrotingsoverschrijdingen als onrechtmatig moeten worden aangemerkt.

Afspraken

In de 'Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard' zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het college, lopende het begrotingsjaar, dient om te gaan met (dreigende) begrotingsoverschrijdingen.

Het algemene uitgangspunt is dat:

- de vv stuurt op programma's;
- het college stuurt op producten.

Uitgangspunt is dat begrotingsafwijkingen en overschrijdingen van investeringen waarbij het college bij het doen van de uitgaven binnen het door de vv vastgestelde beleid is gebleven niet strijdig zijn met het budgetrecht.

Het budgetrecht van de vv houdt in dat het college financiële handelingen mag verrichten tot de door de vv in de programmabegroting vastgestelde bedragen. Als de beschikbare bedragen niet afdoende zijn moet het college de vv vragen de begroting te wijzigen, immers de (bij het opmaken van de jaarrekening geconstateerde) begrotingsoverschrijdingen zijn formeel onrechtmatig.

Volgens de verordening is het college overigens bevoegd om:

- overschrijding van de geautoriseerde netto-kosten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien uit de begroting (art 9 lid 1);
- zonder voorafgaande toestemming van de vv, de netto-kosten van een programma met 5 procent te overschrijden met een maximum van € 250.000 van de netto-

kosten, indien de middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid en indien de hiervoor benodigde ruimte elders binnen de begroting kan worden gevonden. Rapportage aan de vv vindt achteraf plaats (art 9 lid 2);

- zonder voorafgaande toestemming van de vv, de inkomsten van het programma dekkingsmiddelen met 1 procent te onderschrijden, indien de hiervoor benodigde ruimte elders binnen de begroting kan worden gevonden. Rapportage aan de vv vindt achteraf plaats (art 9 lid 2);
- de voor een investering geraamde uitgaven met 10 procent te overschrijden en de geraamde inkomsten met 10 procent te onderschrijden, indien deze mutaties passen binnen het vastgestelde beleid. Rapportage aan de vv vindt achteraf plaats (art 9 lid 3).

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen door de accountant zullen de hierna volgende afspraken gelden over de onrechtmatigheid van begrotingsoverschrijdingen, met inachtneming van de hierboven genoemde toleranties. Onderstaande afspraken ontslaan het college niet van haar actieve informatieplicht of het geven van toelichting op relevante afwijkingen tijdens de diverse rapportage-instrumenten.

De volgende afspraken zullen worden gehanteerd met inachtneming van de hierboven genoemde toleranties:

"Soorten" begrotingsafwijking:	Rechtmatig	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, maar autorisatie door vv bij rekening mogelijk	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X			
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de vv nog geen besluit genomen.			X	
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld vanwege een open einde (subsidie)regeling, vorderingen die niet geïnd kunnen worden of een naheffingsaanslag. Vaak blijken dergelijke zaken pas bij het opmaken van de jaarrekening.		X		
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend.			X	
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot				X

begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.				
Kostenoverschrijdingen op investeringen waarvan de gevolgen voornamelijk pas in latere jaren tot uitdrukking komen via hogere afschrijvings- en financieringslasten in - het jaar van investeren - latere jaren		X		X
Kostenoverschrijdingen als gevolg van toerekening op basis van urenbesteding, voor zover deze geen consequenties hebben voor de realisatie van de in de begroting vastgestelde doelstellingen en prestaties.		X		
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd met onderschrijdingen als gevolg van doorgeschoven lasten (bijvoorbeeld via mutatiereserve naar een volgend jaar) binnen een programma.				X
Kostenonderschrijdingen, in strijd met het vastgestelde beleid.				X
Kostenonderschrijdingen, niet in strijd met het vastgestelde beleid.		X		
Schuiven tussen programma's.				X
Opbrengstenonderschrijdingen en opbrengstenoverschrijdingen.		X		

Bijlage II Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium

Het gaat bij het M&O criterium om

1. een toets op de juistheid van gegevens die door derden worden verstrekt bij het gebruik maken van de (financiële) regelingen van HHSK;
2. de toetsing of derden bij het gebruik van de regelingen van HHSK geen rechtshandelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling.

In het eerste geval spreken we over misbruik. In het tweede geval over oneigenlijk gebruik.

Waar HHSK afhankelijk is van door derden verstrekte informatie, is het van belang dat gecontroleerd wordt of deze informatie juist en volledig is. Deze controle is met name van belang bij die regelingen die gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik. Daarvan is sprake indien natuurlijke of rechtspersonen (binnen of buiten de organisatie) aanspraak kunnen maken op het ontvangen van een geldbedrag, de verplichting om een heffing te betalen en/of de hoogte van de heffing of de uitkering, afhankelijk is van gegevens die door de belanghebbende zelf wordt verstrekt.

Er zijn duidelijk een aantal risicogebieden aan te wijzen waarin HHSK (extra) gevoelig is voor misbruik en oneigenlijk gebruik van bestaande regelingen.

Het betreft de volgende 5 risicogebieden:

- verstrekken van subsidies;
- personeelsvoorzieningen;
- inkoop en aanbestedingen;
- belastinginkomsten en kwijtschelding;
- toekenning van schadeclaims.

De controle op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik vindt in belangrijke plaats binnen de controle in het kader van het voorwaardencriterium. De regelingen die betrekking hebben op de bovengenoemde risicogebieden staan immers ook genoemd in het Normenkader. Bij het opstellen van de checklisten ten behoeve van de verbijzonderde interne controles (en de daaruit afgeleide controlevragen), is expliciet aandacht geschonken aan het aspect misbruik en oneigenlijk gebruik. Bij de uitvoering van de verbijzonderde interne controles zullen dan ook eventuele gebreken in dit opzicht, zichtbaar worden. Het risicogebied 'toekenning van schadeclaims' valt daarbuiten en daarom zal voor dit risicogebied apart aandacht besteed worden aan de vraag of binnen de daar geldende procedure voldoende oog is voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Naast de aandacht voor misbruik en oneigenlijk gebruik bij de controle in het kader van het voorwaardencriterium, levert ook de vastgestelde opzet integriteitbeleid en de in dat kader op 8 januari 2008 door het college vastgestelde gedragscode, een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Er is nog een beperkt aantal aandachtspunten waarop HHSK zich in de komende tijd wil richten met betrekking tot het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Het gaat om de volgende eenvoudige maatregelen en interne procedures:

1. helder verwoorden in externe communicatie dat actief gecontroleerd zal worden op de juistheid van verstrekte gegevens en dat misbruik zal worden bestraft (bijvoorbeeld in het kader van subsidievoorwaarden, eisen met betrekking tot kwijtschelding);
2. extra aandacht geven aan aspecten ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik in de fase van beleidsvoorbereiding en beleidsbepaling (bijvoorbeeld het verminderen van afhankelijkheid van gegevens van derden en het opnemen van sanctie maatregelen);
3. nagaan of HHSK de beschikking heeft over een adequaat sanctiebeleid;

4. nagaan of in de AO/IC van de M&O gevoelige regelingen voldoende aandacht wordt besteed aan het verstrekken van bewijsstukken. Daarbij zal voorrang worden verleend aan die gebieden waar financieel het meeste risico wordt gelopen.

Ten slotte kan aanscherping van de maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik eventueel nog plaatsvinden indien de door de Unie daarover uit te brengen notitie, daartoe aanleiding geeft.

Er bestaat geen behoefte om over het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik een aparte integrale beleidsnotitie te laten vaststellen.

Bijlage III Voorwaardencriterium

Ten aanzien van het voorwaardencriterium kan nog een nadere keus worden gemaakt. Dit criterium ziet toe op de mate waarin lasten, baten en balansmutatie gebaseerd zijn op handelingen die voldoen aan in wet- en regelgeving en door de vv vastgestelde verordeningen, gestelde voorwaarden.

Zeven aspecten kunnen hierbij in ogenschouw worden genomen:

1. omschrijving doelgroep
2. heffings- en declaratiegrondslag
3. normbedragen
4. bevoegdheden
5. voeren van een administratie
6. verkrijgen van bewijsstukken
7. aan te houden termijnen.

Het voorwaardencriterium veroorzaakt in belangrijke mate de grote inspanningen die nodig zijn om de rechtmatigheidscontrole in te voeren.

Inperking van deze zeven aspecten levert dus ook een sterke beperking op van de te verrichten interne controle-inspanningen en verkleint de kans op een niet-goedkeurende accountantsverklaring sterk. Gelet hierop, en gezien het feit dat het bij gemeenten en provincies algemeen toegepaste praktijk is, wordt voorgesteld om bij de uitwerking van het voorwaardencriterium alleen de aspecten die betrekking hebben op hoogte, recht en duur in beschouwing te nemen.

Omdat de aspecten recht, hoogte en duur een belangrijke rol in het rechtmatigheidstraject spelen, worden deze nader omschreven:

- recht: heeft degene die een betaling van HHSK ontvangt of die een bedrag van HHSK niet hoeft te betalen (kwijschelding, oninbaarverklaring), op grond van de regelgeving op basis waarvan de betaling/vrijstelling plaatsvindt wel recht op deze betaling/vrijstelling?
- hoogte: is het betaalde of kwijtgescholden bedrag wel juist berekend, zijn de juiste tarieven, formules en andere aspecten die de hoogte van het bedrag bepalen wel juist toegepast?
- duur: is wel voldaan aan de in de regelgeving opgenomen termijnen van verstrekking, toekenning en werkingsperiode?

Het voorwaardencriterium is met name van toepassing op de inkopen, aanbestedingen en subsidies. Bij alle geldstromen dient vast te staan welke voorwaarden van toepassing zijn. De door de hogere overheden gestelde voorwaarden liggen vast, maar dit is niet het geval bij de regelgeving van het waterschap. Hiervoor zijn de zogenaamde toetsingskaders ontwikkeld waarin alle betreffende regelgeving van het waterschap is geoperationaliseerd op basis van de aspecten recht, hoogte en duur van het voorwaardencriterium.

Bijlage IV Normenkader Schieland en Krimpenerwaard

Beleidsveld	Wet- en regelgeving extern	Financiële interne Regelgeving HHSK Vastgesteld door de Verenigde Vergadering
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Reglement voor Schieland en de Krimpenerwaard • Waterschapswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Inkoop- en aanbestedingsbeleid • Algemeen delegatiebesluit • Verordening behandeling bezwaarschriften • Algemene subsidieverordening
Planvorming	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderrichtlijn Water • Nationaal Bestuursakkoord Water 	
Aanleg en onderhoud waterkeringen	<ul style="list-style-type: none"> • Belemmeringenwet Privaatrecht • Handreiking subsidiabele kosten verbetering primaire waterkeringen (regeling V&W febr. 2006) • Onteigeningswet • Regeling bijzondere subsidies waterkeren en water beheren (regeling van V&W febr. 2006) • Verordening op de Waterkering • Wet Milieubeheer • Wet op de waterkering 	<ul style="list-style-type: none"> • Keur van Schieland en de Krimpenerwaard • Nadeelcompensatieregeling
Inrichting en onderhoud watersystemen	<ul style="list-style-type: none"> • Flora- en Faunawet • Kader Richtlijn Water • Nationaal bestuursakkoord Water • Rijks-, provinciaal en gemeentelijke subsidieregelingen • Waterstaatswet 1900 • Wet op de Waterhuishouding 	<ul style="list-style-type: none"> • Keur van Schieland en de Krimpenerwaard • Nadeelcompensatieregeling
Bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbestedingswet (m.i.v. 1-1-2008) • Belemmeringenwet Privaatrecht • Besluit Aanbestedingsrichtlijnen overheidsopdrachten (Nederlandse vertaling van de Europese richtlijnen) 	

Beleidsveld	Wet- en regelgeving extern	Financiële interne Regelgeving HHSK Vastgesteld door de Verenigde Vergadering
	<ul style="list-style-type: none"> • Europese aanbestedingsrichtlijnen • Heffingsregeling lozing afvalwater op rijkswateren (AMvB) • Kader Richtlijn Water • Wet Milieubeheer • Wet verontreiniging oppervlaktewateren 	
Aanleg en onderhoud wegen	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Milieubeheer 	<ul style="list-style-type: none"> • Keur van Schieland en de Krimpenerwaard • Nadeelcompensatieregeling
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens		<ul style="list-style-type: none"> • Keur van Schieland en de Krimpenerwaard
Vergunning-verlening en handhaving keur	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet bestuursrecht • Waterstaatswet 1900 • Wet milieubeheer • Wet op de waterhuishouding • Algemene wet bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wetboek van Strafvordering 	<ul style="list-style-type: none"> • Keur van Schieland en de Krimpenerwaard • Nadeelcompensatieregeling • Legesverordening
Beheersing van lozingen	<ul style="list-style-type: none"> • Kader Richtlijn Water • Richtlijn stedelijk afvalwater (richtlijn 91/271) • Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren 	
Heffing en invordering	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Wet bestuursrecht • Algemene Wet inzake Rijksbelastingen • Faillissementswet • Invorderingswet 1990 • Kadasterwet • Waterschapswet • Wet verontreiniging oppervlaktewateren • Wet Waardering Onroerende Zaken 	<ul style="list-style-type: none"> • Kostentoedelingsverordening • Omslagenverordening • Verordening verontreinigingsheffing • Kwijtscheldingsregeling • Legesverordening • Verordening Precariobelastingen • Algemene erfpachtvoorwaarden van Schieland

Beleidsveld	Wet- en regelgeving extern	Financiële interne Regelgeving HHSK Vastgesteld door de Verenigde Vergadering
Algemene en ondersteunende producten	<ul style="list-style-type: none"> • Kiesreglement • Kieswet • Waterschapswet • Afspraken EMU (Economische en Monetaire Unie) beleid • BBP-systematiek • Besluit bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen uit het Waterschapsbesluit • Wet financiering decentrale overheden (wet FIDO) • Wet gemeenschappelijke regelingen • Comptabiliteitsvoorschriften waterschappen • Wet op de omzetbelasting • Fiscale wet- en regelgeving • Pensioenwet • Sociale verzekeringswetten (diverse) • Werkloosheidswet • Wet Inkomen en Arbeid (WIA) • Wet op de Inkomstenbelastingen • Wet op de Ondernemingsraden • Ziektewet • Aanbestedingswet (m.i.v. 1-1-2008) • Besluit Aanbestedingsrichtlijnen overheidsopdrachten (Nederlandse vertaling van de Europese richtlijnen) • Europese aanbestedingsrichtlijnen • Mededingingswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Archiefverordening • Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie (ex 108) • Verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (ex 109) • Nadeelcompensatieregeling • Verordening rekeningcommissie • Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel • Sociaal Statuut bij organisatiewijzigingen • Sociaal Statuut voor waterschappen in Zuid-Holland-zuid (2004) • Activering- en afschrijvingsbeleid • Beleidsnota reserves en voorzieningen • Treasurybesluit • Verordening financieel beheer